

AGRÁRMINISZTERIUM

Aktualitások az élelmiszerláncban

Dr. Felkai Beáta Olga
helyettes államtitkár

2022. október 20.

Megbízható, jól működő élelmiszerbiztonság

- a biztonságos élelmiszer-ellátás nemzetbiztonsági kérdés;
- a stabilan, biztos lábakon működő élelmiszer-ellátás alapfeltétele:
 - a felelős élelmiszer vállalkozás,
 - a támogató funkciót biztosító hatóság és
 - a tudatos vásárlói magatartás megléte
- Nébih: ellenőriz, szankcionál, de támogató, tanácsadó szerepben is feltűnik;
- pozitív lakossági visszajelzések;
- a hazai élelmiszerellátási és biztonsági rendszer az egyik legstabilabb Európában!

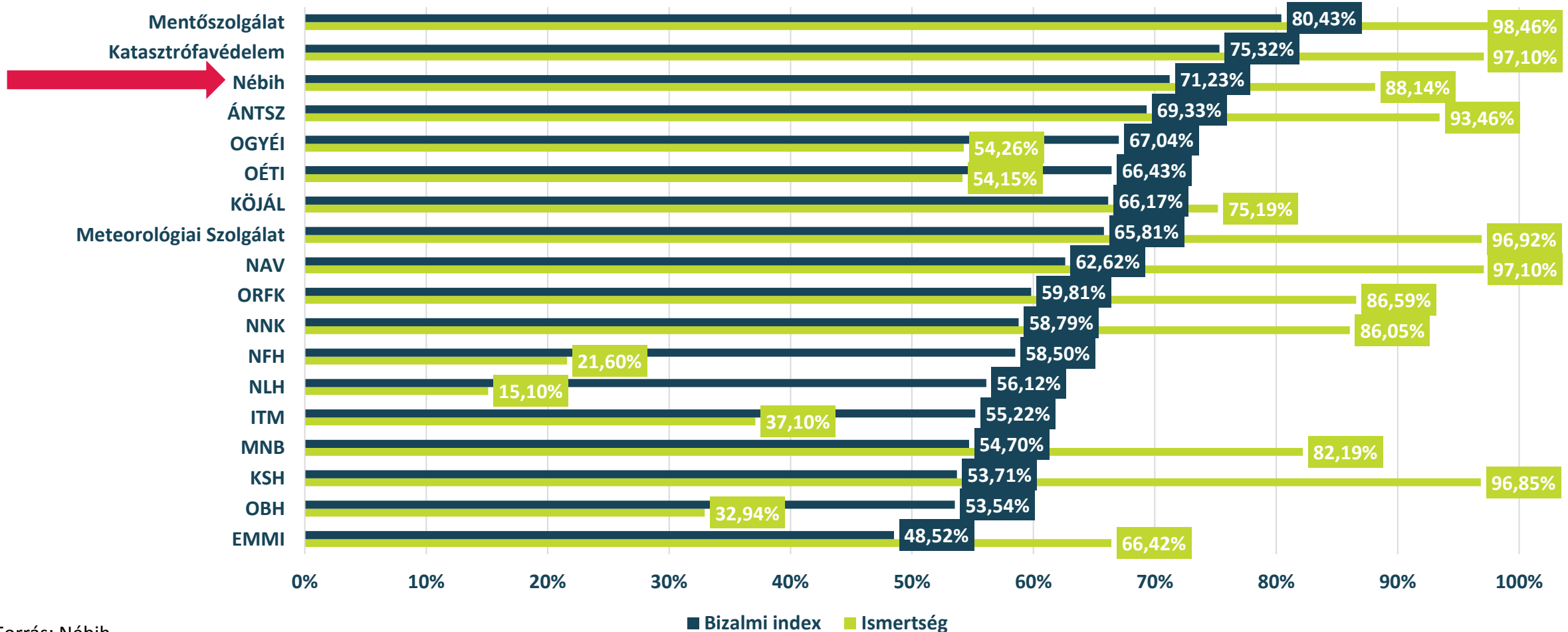
Élelmiszerlánc-biztonság jelentősége a lakosság szemében I.

(2022-es reprezentatív fogyasztói felmérés eredményei alapján)

AGRÁRMINISZTERIUM

Mennyire bízik Ön az alábbi hivatalok/hatóságok tevékenységében?
2022 I. félév

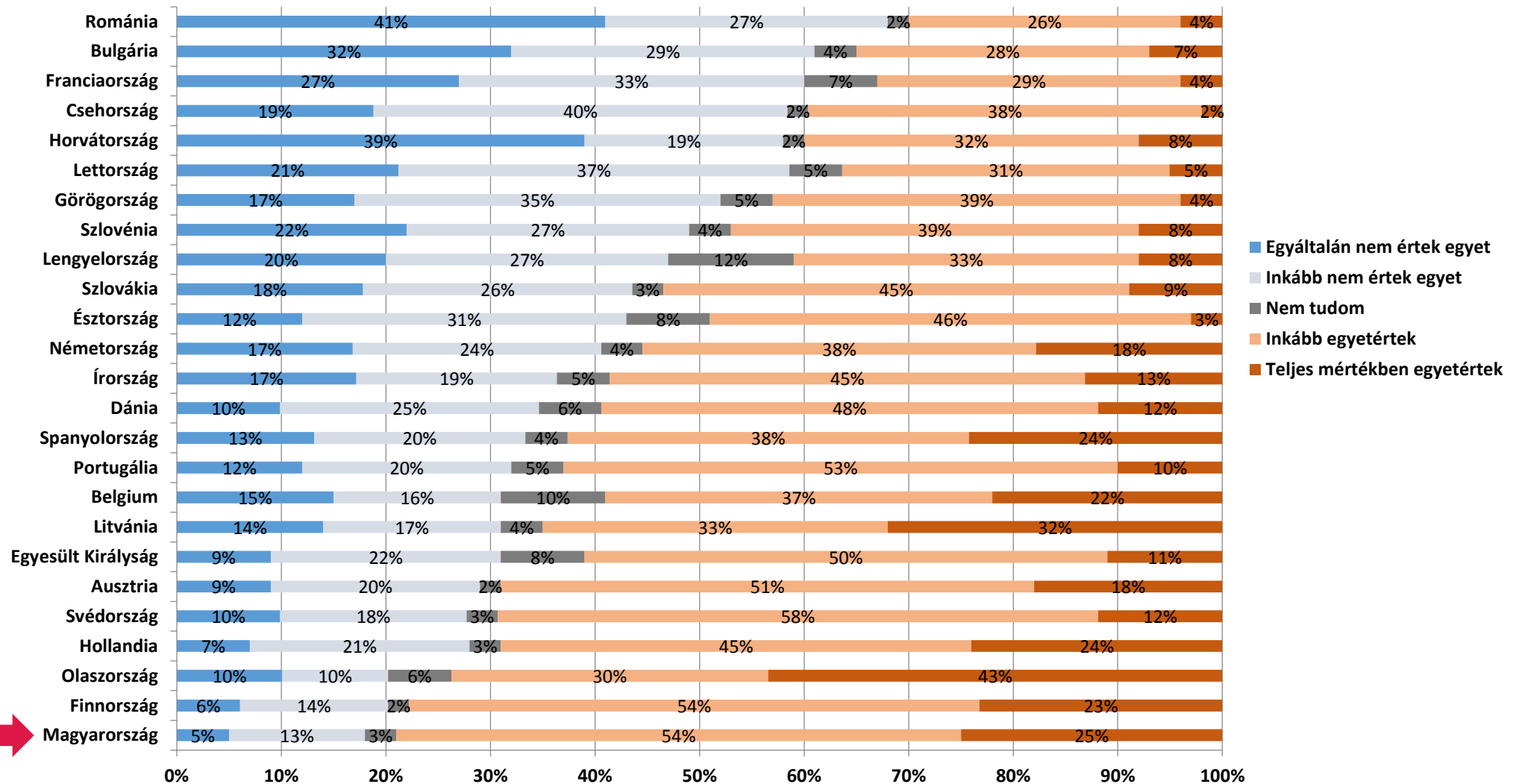
Forrás: Nébih

Élelmiszerlánc-biztonság jelentősége a lakosság szemében I.

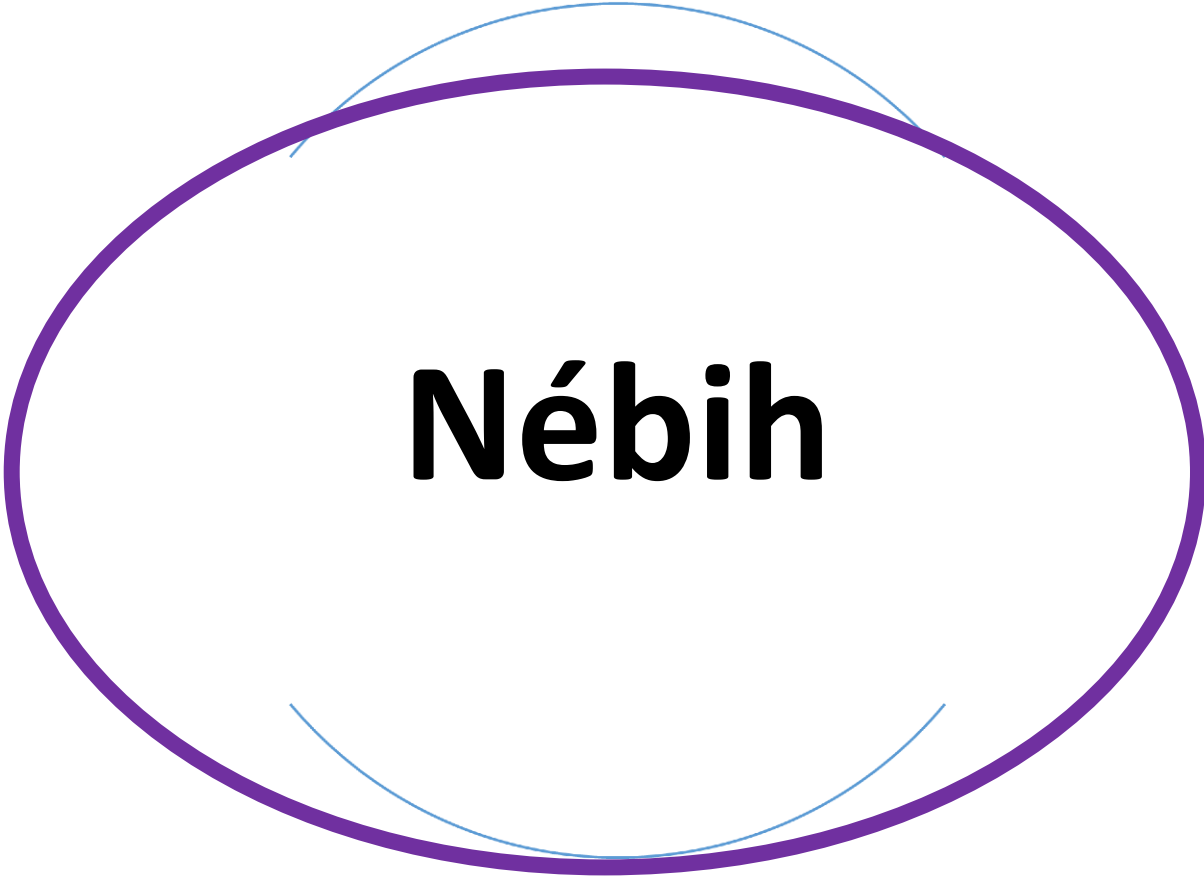
(2022-es reprezentatív fogyasztói felmérés eredményei alapján)

AGRÁRMINISZTERIUM

Forrás: Nébih

Nébih

Élelmiszerek e-kereskedelme

AGRÁRMINISZTERIUM

Forrás: Eurostat

Az online vásárlások előnyei és veszélyei

Előnyök

- Olcsó, kényelmes vásárlási lehetőséget biztosít,
- egyazon időben összehasonlítsuk egymással több száz bolt ajánlatát,
- akár útközben, mobiltelefonról is megrendelhetjük a kiválasztott élelmiszer-termékeket.

Veszélyek

- Gyakran fiktív cégek hirdetik a termékeiket.
- Nem engedélyezett, élelmiszer előállítására alkalmatlan, vagy ismeretlen helyen történik az élelmiszer előállítása.
- Ismeretlen tárolási körülmények (hűtési lánc betartása, szennyeződéstől való védelem).
- Az online vásárolt élelmiszerek minősége, biztonsága és eredetisége nem mindig garantált, amely kockázatot is jelenthet az egészségre.
- Az interneten fellelhető termékek egy része élelmiszergyártáshoz nem használható gyógyszeralapanyagot, emberi fogyasztásra nem engedélyezett összetevőt vagy a megengedett maximális határértéket meghaladó szennyezőanyagot tartalmaz.
- A termékjelölésen megadott élelmiszer-összetevők mennyisége kisebb arányban van jelen a termékben.
- Gyakran valótlan, nem engedélyezett egészségügyi állítással hirdetik a terméket, valótlan gyógyhatást tulajdonítanak a terméknek.

A Nébih által végzett e-kereskedelem ellenőrzések tapasztalatai

AGRÁRMINISZTERIUM

A termékekkel kapcsolatos problémák három csoportra oszthatók:

- I. **Élelmiszerbiztonsági hiba:** nem nyomon követhető termék, hamisítás, határérték feletti élelmiszer-adalékanyag, új élelmiszer, túl magas hatóanyag tartalom, nem jelölt allergén összetevő;
- II. **Élelmiszerminőségi hiba:** hamisítás, a weboldalon a termékkel kapcsolatos tájékoztatásban/terméken jelölthöz képest eltérő mennyiségű;
- III. **Termékkel kapcsolatos nem megfelelő fogyasztói tájékoztatás:** nincs magyar nyelvű tájékoztatás a weboldalon, nem engedélyezett egészségre vonatkozó állítás feltüntetése, betegségmegelőző, gyógyító tulajdonsággal történő felruházás, tápanyagösszetételre vonatkozó állítások nem felelnek meg a jogszabályi követelményeknek, a weboldalon szereplő tájékoztatás eltér a terméken szereplő tájékoztatástól, hiányos a termékkel kapcsolatos tájékoztatás, fogyasztóban félelmet keltő tájékoztatás, fogyás ütemére történő utalás.

Nébih által készített lakossági anyagok:

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1166172/Nebih_etrend-kiegeszito_utmutato.pdf/

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1166172/Nebih_online_elelmiszer_vasarlas_utmutato.pdf/

<https://portal.nebih.gov.hu/webaruhaz-jogsertesek>

Nébih egyéb ellenőrzés (pl.)

AGRÁRMINISZTERIUM

- **Zöldség-gyümölcs ellenőrzés** (termékpálya komplex ellenőrzése: termelői higiénia, forgalmazó helyek ellenőrzése, jelölési előírásoknak való megfelelés, termék nyomonkövethetősége, élelmiszer-biztonsági kockázatok vizsgálata);
- **Ökológiai termelés** (az EU ÖKO logó csak olyan termékeken használható, amelyeket engedéllyel rendelkező ellenőrző ügynökség, vagy szervezet ökológiai terméként tanúsított);
- **Ökológiai tanúsítás** (Mo-on a Biokontroll Hungária Kft. (HU-OKO-01), valamint a Bio Garancia Kft. (HU-ÖKO-02) ellenőrzése alatt folytathatják tevékenységüket azok, akik ökológiai termék termelést, feldolgozást vagy forgalmazást kívánnak folytatni.);

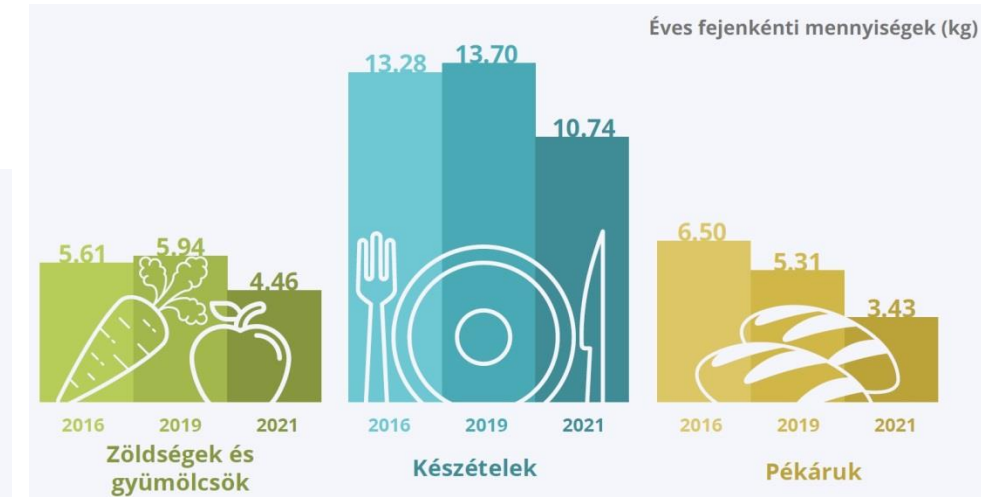
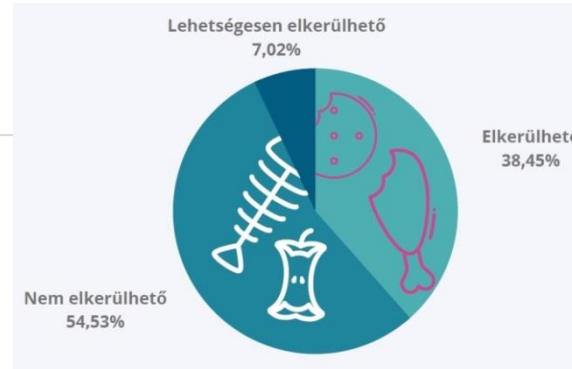
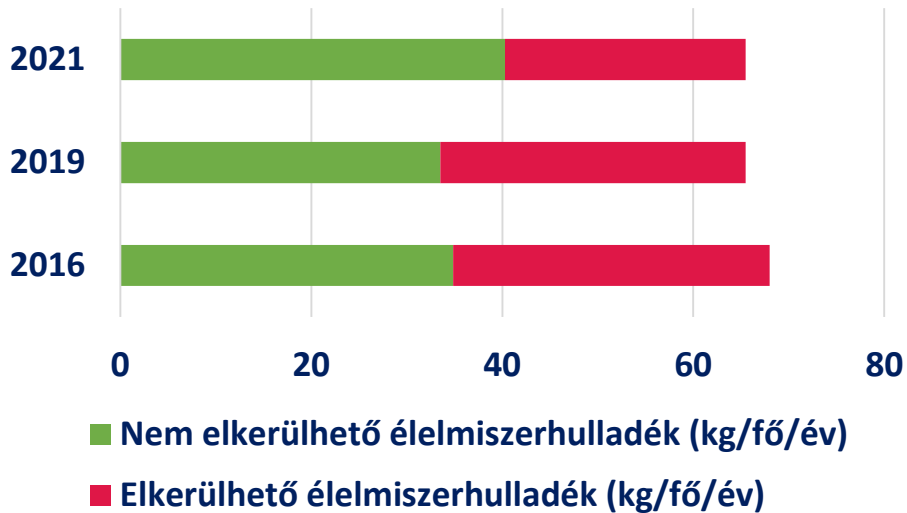

<https://sobors.hu/gasztro/zoldseg-gyumolcs-rendeles/>

Maradék nélkül Program

- Cél: a hazai élelmiszerpazarlás mérséklése;
- Kb. 1,8 millió tonna élelmiszerhulladék (harmada a háztartásokban);

Élelmiszerhulladékok megoszlása

Egy évre extrapolált mennyiség fejenként (kg)

	Folyadék	Szilárd	Összesen = folyadék + szilárd
Elkerülhető	5,39	19,80	25,19
Nem elkerülhető	0,94	34,78	35,72
Lehetségesen elkerülhető	1,01	3,59	4,60
Összesen	7,33	58,17	65,50

Szupermenta

AGRÁRMINISZTERIUM

- A Nébih **2014-ben** hívta életre **szemléletformáló programját, a Szupermentát**, amely az élelmiszerek, élelmiszerláncokhoz kötődő termékek tudatos kiválasztásához nyújt gyakorlati segítséget. Az aktualitásokat is figyelembe véve minden hónapban más termékkör összehasonlító vizsgálatának eredményeit teszik közzé. A Szupermenta termékteszt programban szerzett tapasztalatokat a Nébih munkatársai időről időre megosztják a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottságával is. Ezáltal a tesztek során – a **komplex vizsgálatoknak** (laboratóriumi, érzékszervi, hatósági és kedveltségi vizsgálatoknak) köszönhetően – szerzett tapasztalatok akár szabályozások kialakításában, formálásában is szerepet játszhatnak. 2022 januárjában a Szupermenta, a Nébih termékteszt programja nemzeti értéként felkerült az Agrárminisztérium **Agazati Értéktárába**.
- A Szupermenta 2014 novembere és 2022 júliusa között 94 termékkör teljes körű vizsgálatát végezte el a feldolgozott élelmiszerektől kezdve, az alkoholos italokon, a fűszernövényeken, az állatgyógyászati készítményeken át egészen a fűmagokig. Több mint 2000 terméken mintegy 195 ezer laboratóriumi paraméter vizsgálatát végezték el. A kedveltségi kóstolásokon 1800 fő vett részt.
- A Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásainak kiterjesztésével módot találtunk a magyar fogyasztók által megszokott minőségű termékek védelmére.

Kiváló Minőségű Élelmiszer

AGRÁRMINISZTERIUM

TEJTERMÉKEK

Nyers tej
Fogyasztói tej
Joghurt
Kefir
Tejföl
Túró
Vaj
Tejszín
Trappista sajt
Mascarpone sajt
Mozzarella

HÚSKÉSZÍTMÉNYEK

Virsli
Párizsi
Szalámi
Érlelt kolbász
Füstölt baconszalonna
Csemege debrecei
Sütőkolbász

FRISS HÚSOK

Friss sertéshús
Házityúk friss húsa
Friss pulykahús
Liba friss húsa
Kacsa friss húsa
Friss marhahús

Kiváló Minőségű Élelmiszer

PÉKÁRU

Vajas kifli

SZÁRAZTÉSZTA

Tojásos
Tojás nélküli

HAMAROSAN!

- paprika
- paradicsom

TOJÁS

Étkezési tojás

Tojáslé

Tojáspor

FOLYAMATBAN!

- friss halhús
- alma, szamóca
- kígyóuborka
- frissen préselt almalé

Kiterjesztési stratégia, avagy a pályázható termékek körének kialakítása - KMÉ
(kme.hu)

Digitális újítások (2022)

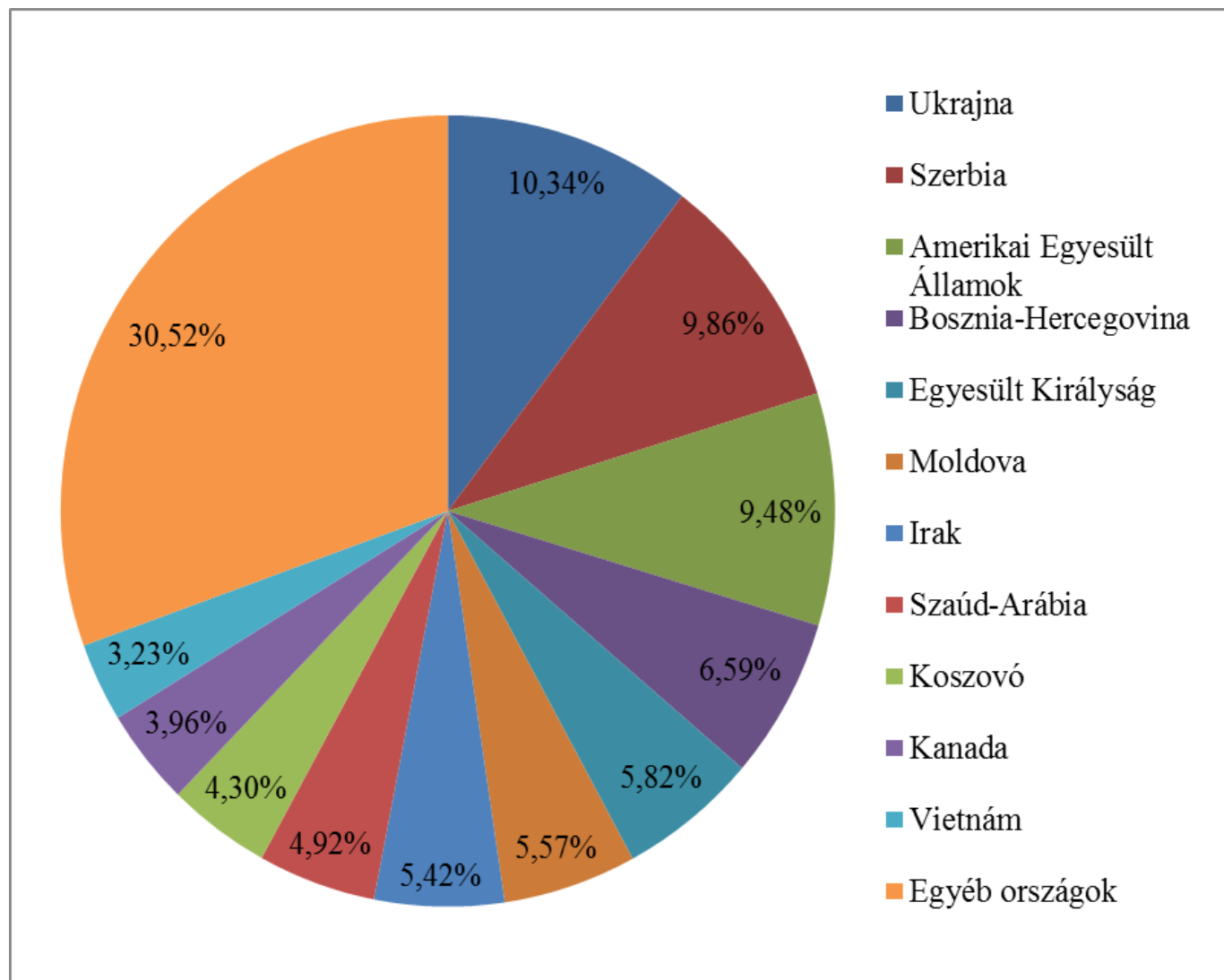
AGRÁRMINISZTERIUM

- **Elindult az online fizetés:** a Nébih által kiállított számlák egy helyen megtekinthetők és az OTP SimplePay online fizetési szolgáltatással kifizethetők a Nébih elektronikus felületén, az Ügyfélprofil Rendszeren keresztül (ÜPR).
- **Online meghatalmazáskezelés:** idén nyártól a Nébih ügyfelei már elektronikusan adhatnak meghatalmazást több mint 340-féle agrárágazati és élelmiszerlánc-felügyeleti ügy intézésére.
- **Őstermelői plakát generálása:** a hatályos előírások szerint az őstermelőknek az árusítás helyszínén fel kell tüntetni a „Saját őstermelői tevékenységből származó termék” feliratot, valamint a FELIR azonosítót és a Nébih tevékenységazonosítót is (<https://portal.nebih.gov.hu/ostermelo-kereso>).
- **E-hírlevél az élelmiszerlánc-biztonságról:** A kéthetente jelentkező e-hírlevél magánszemélyeknek, valamint az élelmiszerláncba tartozó termelőknek, vállalkozóknak egyaránt szól. Tájékoztatást ad többek közt a friss termékvisszahívásokról, valamint felhívja az érintettek figyelmét a Nébih profiljába tartozó intézkedések, adatszolgáltatások határidejére, de betekintést nyújt a hivatal futó és újonnan induló kampányaiba is.

Export aktualitások

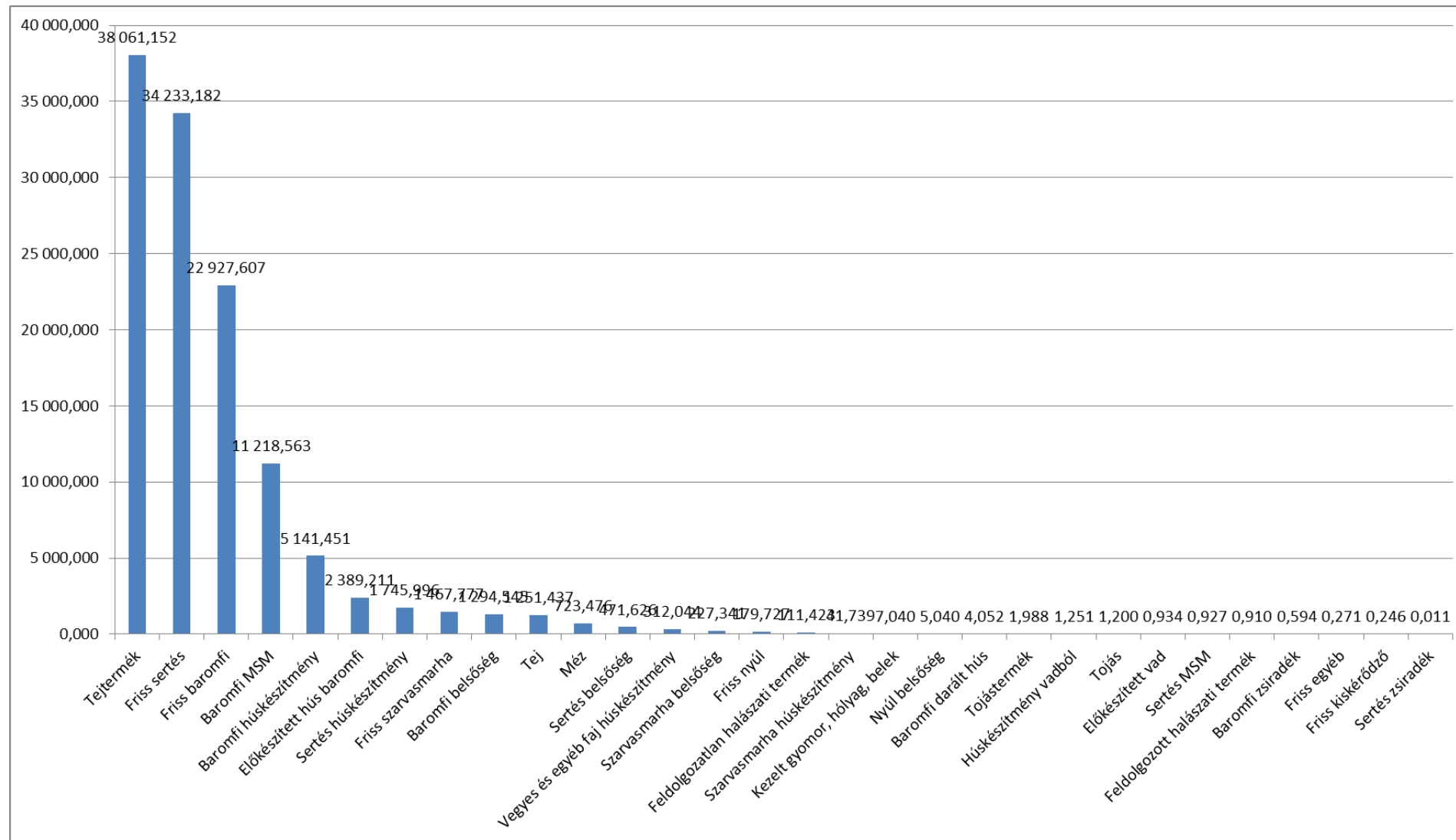
Állati eredetű termékek exportjának megoszlása célország szerint 2021-ben

Állati eredetű termékek exportjának megoszlása (harmadik országokba) termékcsoportonként 2021-ben (összesen 128 863,036 tonna)

AGRÁRMINISZTERIUM

Forrás: OFÁ jelentés

Állatjárványok szerepe az állati eredetű termékek és élőállatok exportjában

AGRÁRMINISZTERIUM

Madárinfluenza

- 2021-ben és idén is több megyében is kitöréseket okozó magas patogenitású madárinfluenza (a továbbiakban: HPAI) miatt számos harmadik ország vezetett be korlátozásokat hazánkkal szemben az élő baromfi, baromfihús és egyéb baromfitermékek exportját illetően.
- Hazánk a mentes státuszt 2022. július 27-én nyerte vissza.

Afrikai sertéspestis

- 2018 óta, mikor a járvány először megjelent vaddisznóban (házi sertésben még nincs jelen) számos harmadik ország vezetett be korlátozó intézkedéseket a magyar élő sertéssel, valamint sertéshús és húskészítményekkel szemben.
- Nagy kihívást jelent és kiemelten fontos feladat a vírus házi sertés állományban való megjelenésének megakadályozása, mivel az további jelentős exportkorlátozásokkal és gazdasági kárral járna.
- Célunk a regionalizációs megállapodások kötése harmadik országokkal, csakúgy, mint madárinfluenza tekintetében.

A harmadik országokkal kapcsolatos naprakész kereskedelmi információk a Nébih folyamatosan frissülő információs oldalán érhetők el.

2022-es fejlemények exportengedélyek területén, regionalizáció, auditok

AGRÁRMINISZTERIUM

Japán

2022 júliusában a japán hatóság 3 EU tagállamban, köztük Magyarországon is ellenőrizte az uniós HPAI elleni védekezés gyakorlati megvalósulását abból a célból, hogy az Európai Unióval uniós szintű regionalizációs megállapodást kössön. Bár Magyarországnak már van regionalizációs megállapodása Japánnal, egy európai szintű megállapodás azért is lenne jelentős, mert annak pozitív eredménye esetén a térség többi országa is követheti Japán példáját, lévén Japán a régió kiemelt fontosságú országa.

Koreai Köztársaság

2022. február-márciusában a dél-koreai hatóság az afrikai sertéspestis és a madárinfluenza tekintetében tervezett regionalizációs megállapodás előkészítésére szintén 3 tagállamban, köztük nálunk is vizsgálta az uniós vonatkozó jogszabályok megvalósulását. Az audit után a termékek szállításához szükséges állategészségügyi feltételekről a Koreai Köztársaság már megállapodott az Európai Bizottsággal, jelenleg az egyes tagállamokkal a konkrét bizonyítványok egyeztetése folyik, a magyar javaslatokat és az exportálni kívánó üzemek listáit már benyújtottuk, a dél-koreai hatóság visszajelzésére várunk. Ez azért bír nagy jelentőséggel, mert korábbi, két évvel ez előtti bilaterális regionalizációs kérelmünket ASP tekintetében a koreai hatóság elutasította, így jelenleg is a teljes országra vonatkozó tilalom van érvényben, csakúgy, mint madárinfluenza tekintetében. (Ugyan az Állategészségügyi Világszervezet szerinti, madárinfluenzától való mentes státuszunkat elnyertük ez év július 27-én, ám a Korea Köztársaság ennek elismeréséhez további információkat kért, melyet haladéktalanul meg is küldtünk, ám visszajelzés egyelőre nem érkezett a koreai hatóságtól). Fentiekre tekintettel egy sikeres európai szintű regionalizációs megállapodás jelentősen bővítené az exportlehetőségeket.

2022 során egy új exportbizonyítvány került véglegesítésre és elfogadásra: 2022. június 28-tól kezdve lehetőség nyílik élő nyulak kivitelére a Koreai Köztársaság területére.

Amerikai Egyesült Államok

2022. június 7. és július 21. között az amerikai élelmiszerbiztonsági és felügyelő szolgálat (USDA-FSIS) távolsági auditot tartott a magyar húsvizsgálati rendszer ellenőrzésére. A hét hétig tartó audit során az illetékes központi (ideértve a mikrobiológiai és toxikológiai nemzeti referencia laboratóriumot is), valamint a területi hatóságot ellenőrizték. A hatóság munkájának gyakorlati megvalósulását az amerikai exportengedéllyel rendelkező hat üzem közül előzetesen kiválasztott három létesítmény működésének áttekintésén keresztül vizsgálták. Jelenleg az amerikai hatóság visszajelzésére várunk.

Fülöp-szigeteki Köztársaság

A fülöp-szigeteki hatóság ezekben a napokban, 2022. október 10-21. között baromfi- illetve sertéshús-üzemek egyedi engedélyezését végzi, valamint a Bábolna Tetra Kft. exportengedélyének meghosszabbításához szükséges ellenőrzést is végrehajtja. A kiadott egyedi exportengedélyek három évre szólnak majd a Nagykövetség információi szerint.

Rendkívüli helyzetben az élelmiszerbiztonság mellett az élelmezésbiztonság kiemelt fókuszba kerül!

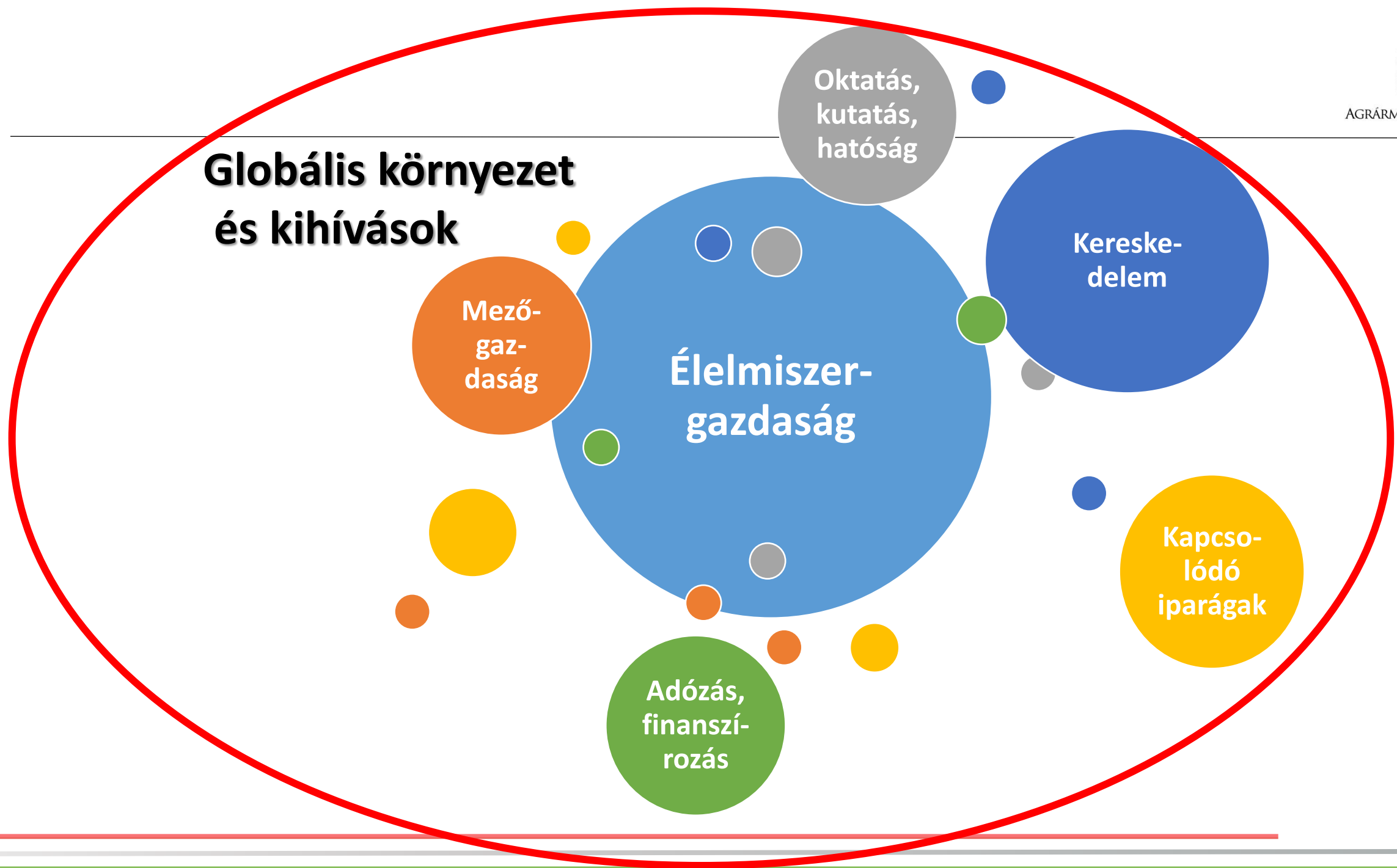
**Élelmiszeripar,
kereskedelem!!**

Környezet és aktualitások

Globális környezet és kihívások

Magyarország élelmiszeripara

Javuló tendencia

- hatékonyság terén
- jövedelmezőségben
- elsősorban saját eredményeihez képest

Belföldi értékesítés

- biztonságos élelmiszerellátás
- magas minőség
- termékválaszték stb.

Duális szerkezet

- mikro-kisvállalati kör
- közép- és nagyvállalatok
- eltérő szerep és lehetőségek

Export értékesítés

- homogén, megfelelő mennyiségű árualap
- tervezhető szállítás
- célország feltételrendszerének megfelelés

Élelmiszeripari támogatások 2021. december 31-ig

EU-s forrás

VP
218 mrd

GINOP
98,7 mrd

Nemzeti forrás

NBT
77,5 mrd

BÖC
89 mrd

Egyebek (pl.)

NÉVP
6,8 mrd

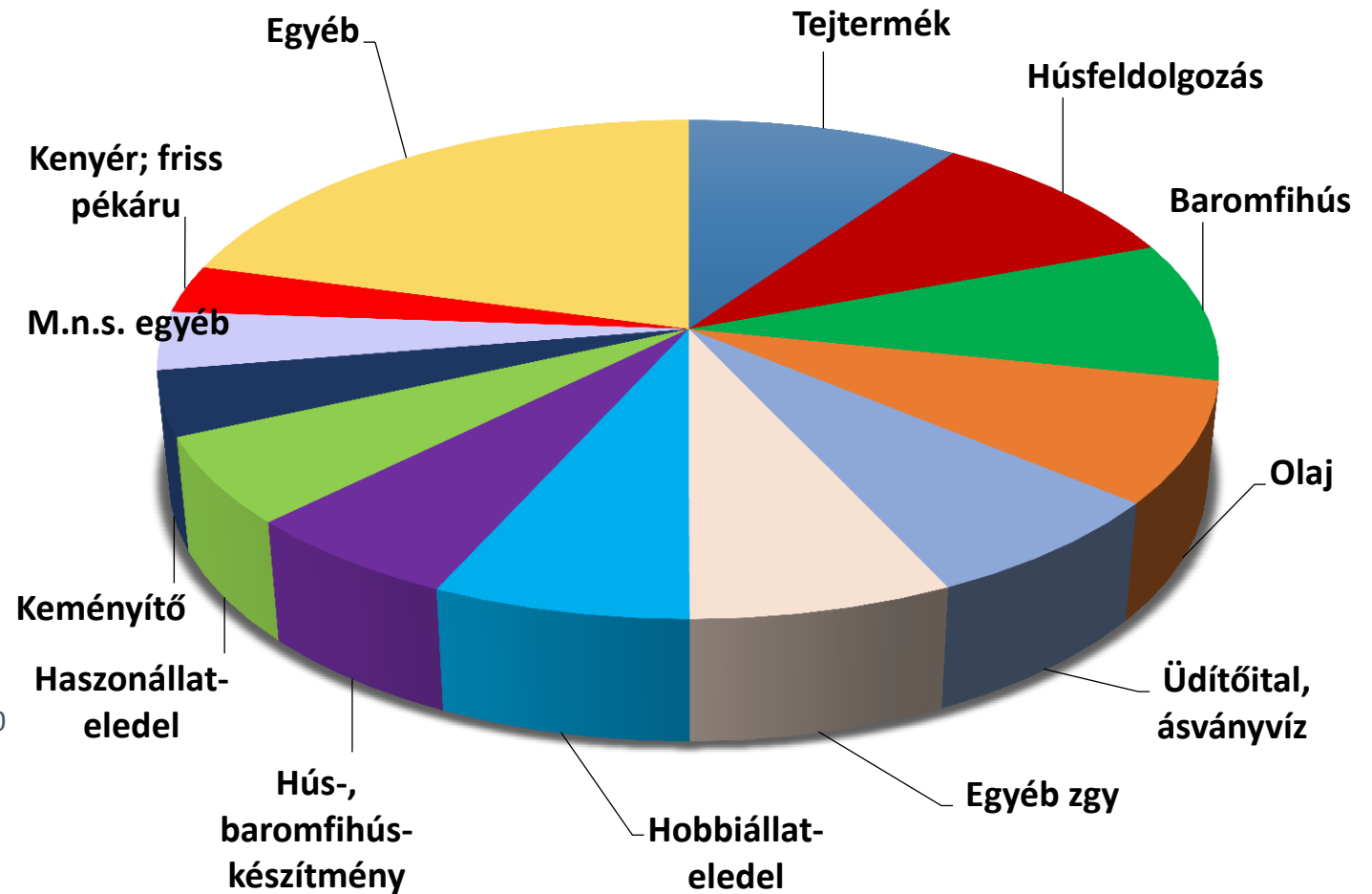
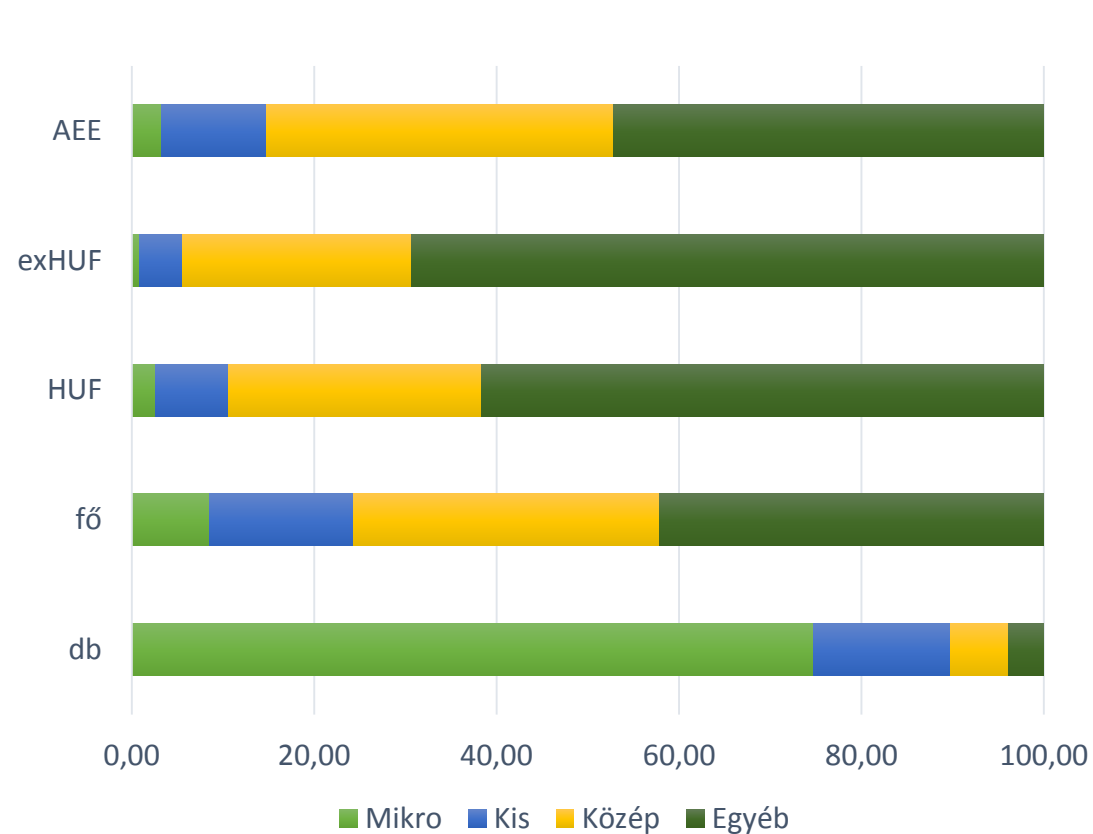
KKM VK
26,5 mrd

~ 516,5

Élelmiszeripar eredményei az elmúlt időszakban

Mutató	Időszak	Mértékegység	2010	2021	2010-2021 (%)
Összes értékesítés	január-november	milliárd Ft	1 876	4 017	214,1%
<i>Export értékesítés</i>	január-november	milliárd Ft	592	1 721	290,7%
Munkatermelékenység (egy alkalmazásban lévőre jutó termelési érték)	január-október	Ft/fő folyó áron	17,1	37,1	216,8%
Munkatermelékenység (egy alkalmazásban lévőre jutó termelési érték)	január-október	Ft/fő változatlan áron	17,1	24,1	140,9%

Heterogén ágazati helyzet

Élelmiszerárak és infláció

Aktuális problémák globális szinten

- a **mezőgazdasági alapanyagok** rendelkezésre állása alapvetően bizonytalan, a jelenlegi háborús helyzetben pedig jelentősen megemelkedtek az alapanyagárak;
- **csomagolóanyag problémák:** árak és rendelkezésre állás is változott (üveg, fém, konzervdoboz, sörösdoboz);
- elszabadultak az **energiaárak**;
- a konténeres **szállítmányozási** és a légi fuvardíjak is emelkedtek;
- az élelmiszeripari **gépek árai** is 7 százalékot emelkedtek.

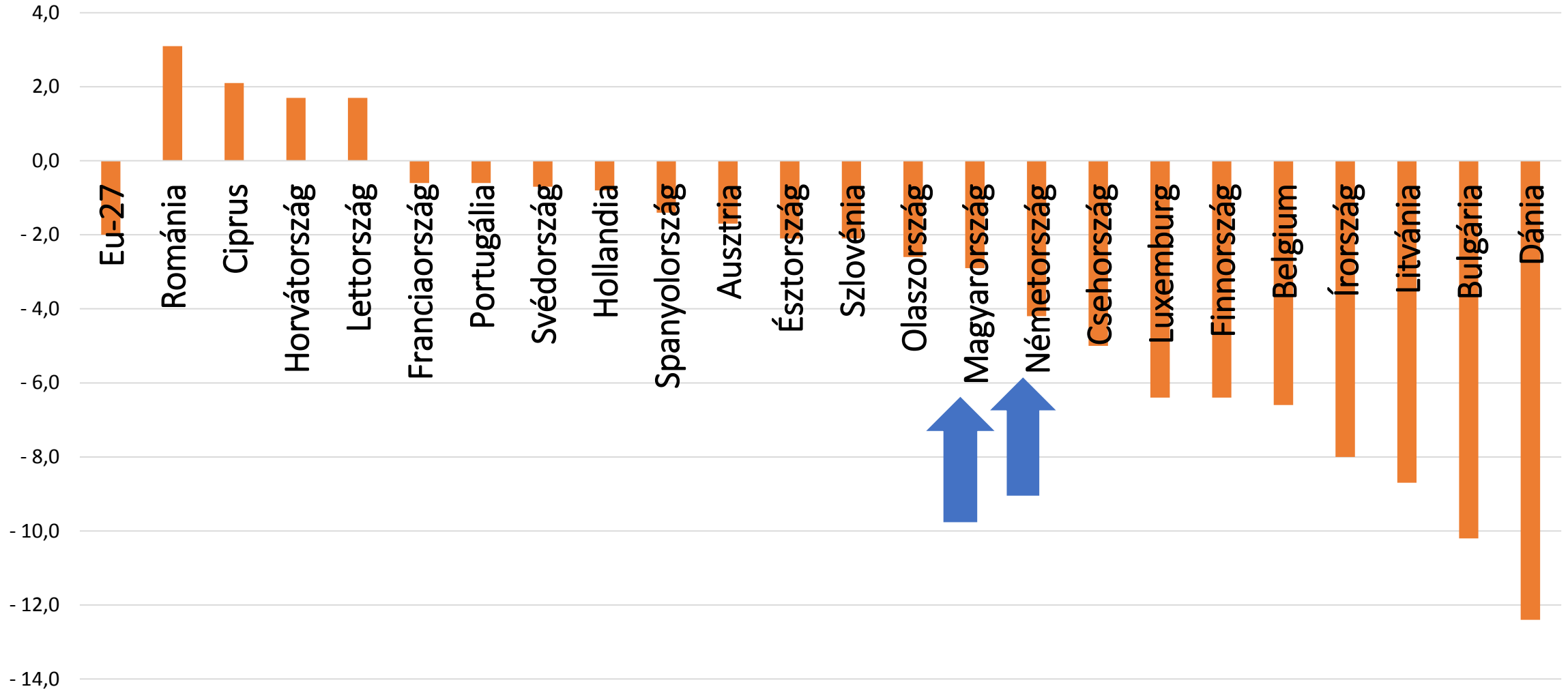

EU élelmiszerfogyasztása

(2022. júliusban az előző év azonos hónapjához viszonyítva (%) – EUROSTAT)

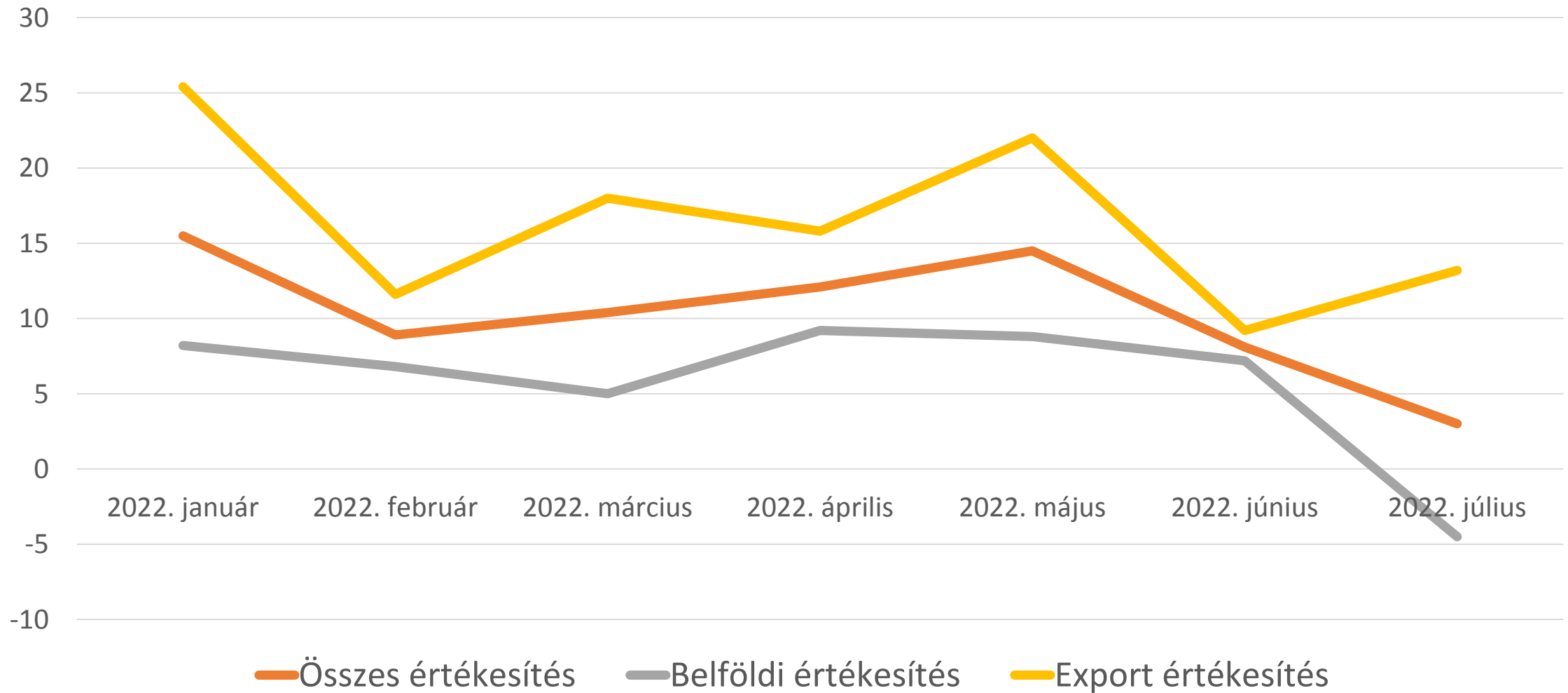
AGRÁRMINISZTERIUM

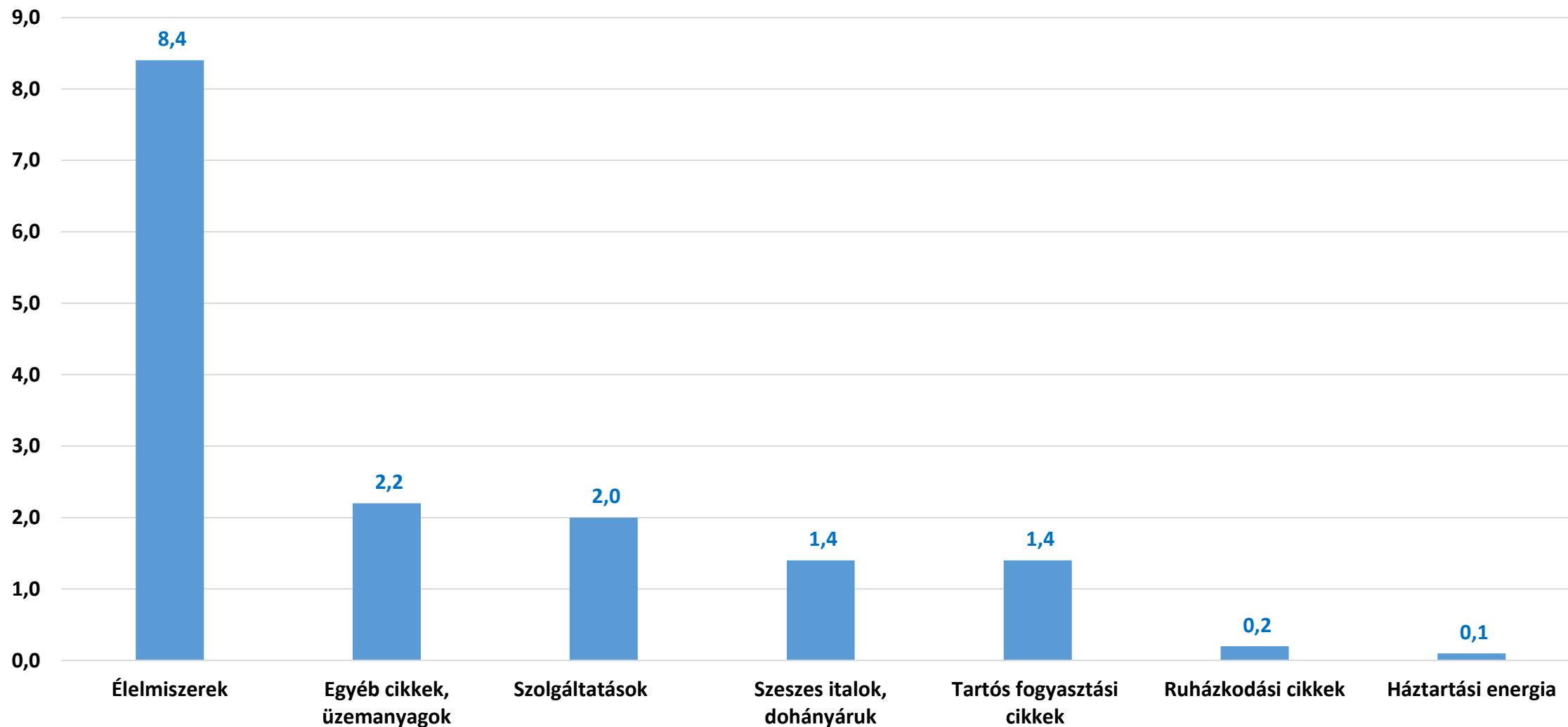
Az élelmiszeripar értékesítési volumenének éves változása (%)

AGRÁRMINISZTERIUM

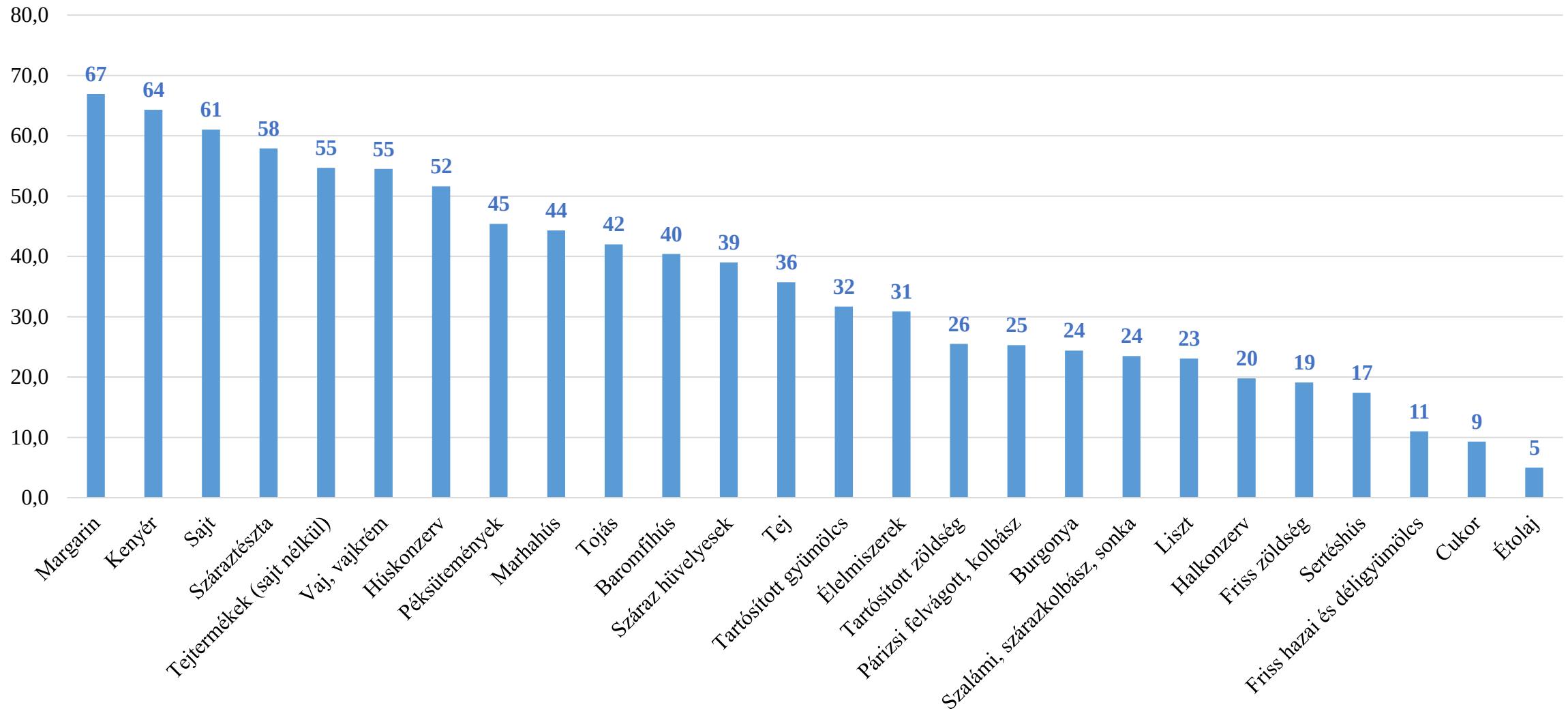
Az egyes fogyasztási főcsoportok hozzájárulása az inflációhoz (százalékpont)

A fontosabb élelmiszerkategóriák éves bázisú fogyasztói árindexének alakulása 2022. augusztus (%)

AGRÁRMINISZTERIUM

Forrás: KSH

Hazai élelmiszerinfláció fő okai

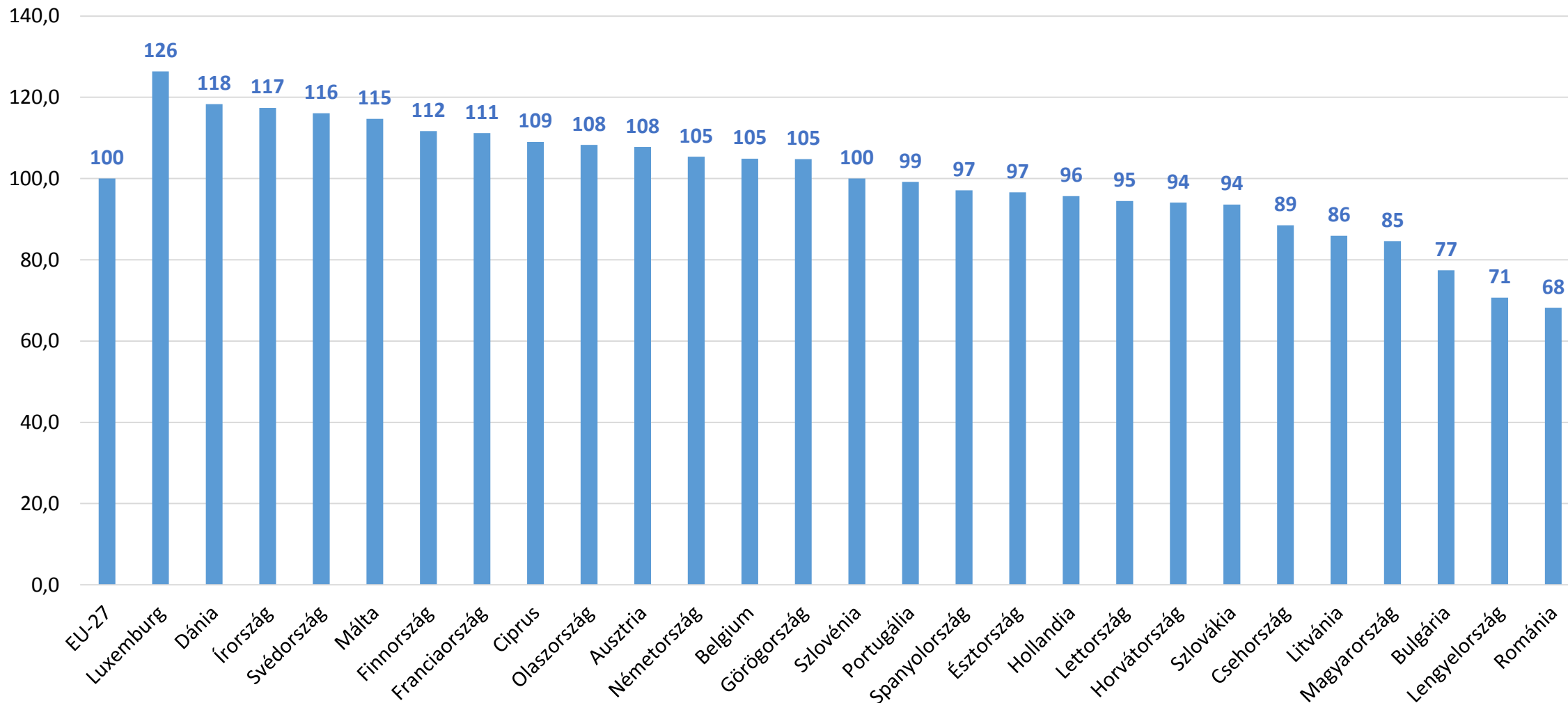
- árfolyam;
- energiaárak;
- alacsony árszint 2021-ben;
- expanzív költségvetési politika és magas gazdasági növekedés 2022. I. félévében;
- a magyar gabona termelői árak az év nagy részében elszakadtak a tőzsdei áraktól;
- az állati termékek hazai és európai termelése jelentősen csökken idén;
- modernizáció hiánya.

Az élelmiszerek fogyasztói árának szintje 2021-ben (EU-27=100)

AGRÁRMINISZTERIUM

Forrás: Eurostat

Infláció hatásai

AGRÁRMINISZTERIUM

- a háztartások visszafogják az élelmiszerfogyasztásukat;
- megváltoztatják annak szerkezetét;
- az olcsóbb termékkategóriákat részesítve előnyben;
- júliusban kezdődő folyamat;
- a prémium termékek fogyasztását a fizetőképesség csökkenése nem szokta befolyásolni;
- nehezebb az élelmiszer beszállítók számára a költségek érvényesítését a kiskereskedők felé, minden áremelés újabb keresletcsökkenéshez vezet.

Fő célok jelenleg

- Biztonságos, jó minőségű magyar élelmiszerek a lakosságnak
- Feltételek biztosítása a gyártáshoz:
 - Energia, csomagolás stb. – társszeminisztériumi egyeztetés
 - Folyamatos iparági kommunikáció
 - Hatékonyság, versenyképesség fejlesztés
 - Változó, piaci igényekhez alkalmazkodó szabályozás
 - Fogyasztói edukáció
 - Láncszemléletű gondolkodás

EXPORTÖSZTÖNZÉS/IMPORTKIVÁLTÁS

Beavatkozási lehetőségek

Rövid távon

- energetikai problémákra válasz;
- beruházási környezet megteremtése;
- szabályozás a felmerülő problémákra (pl. OFA határozat a helyettesítésre)

Közép- és hosszú távon

- 2023-2027 komplex támogatási program
- Horizontális beavatkozások, fejlesztések:
 - digitalizáció;
 - képzés, innováció;
 - finanszírozási, adózási környezet;
 - fogyasztói edukáció, minőségi élelmiszerfogyasztás stb.

https://www.bulkshop.hu/napraforgo-olaj-1-liter-hidegen-sajtol?utm_source=google_shopping&utm_medium=cpp&utm_campaign=direct_link&gclid=EAlaIqobChMI5pWyy8vB9wIV2YXVCh0Nng8kEAQYAIAEgl9uvD_BwE

Támogatások

KAP 9 specifikus cél + 1 (3 gazdasági, 3 környezeti és 3 társadalmi)

AGRÁRMINISZTERIUM

+ horizontális: agrártudás és innovációs rendszer: tudásátadás, innováció és digitalizáció

Tervek – most zajló folyamatok

- a technológiai fejlesztések hozzájárulnak a termelékenység és az inputhatékonyság, valamint a termelési biztonság növekedéséhez, az eredményes gazdálkodáshoz;
- beruházási támogatásokra a KAP II. pillér 51%-át tervezzük fordítani;
- komplexebb beruházásokat támogató pályázati felhívások;
- a legfontosabb fejlesztési prioritás az erőforrás hatékony, magas hozzáadott értéket termelő mezőgazdaság és élelmiszeripar megteremtése.
- a mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztésének célja a mezőgazdasági üzemek versenyképességének, hozzáadott érték termelésének fokozása új, innovatív és környezetbarát termesztési, tenyésztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása révén;
- kiemelten helyen jelenik meg a terveinkben a digitális, precíziós technológiák alkalmazásának ösztönzése, a gazdaságok digitális átállásának támogatása!

SZAKPOLITIKAI CÉL (gazdaságfejlesztésnél)

versenyképesség, jövedelmezőség

erőforrás-hatékonyság

magas hozzáadott érték előállítás

önellátottságra való törekvés

biztonságos, jó minőségű élelmiszer

hazai piac

exportképesség

nemzetközi szerep

Összesen 750 mrd Ft!

*magyar gyártói márkákra épülő exportösztönzés

Digitális Élelmiszeripari Stratégia

A digitalizáció megjelenése az élelmiszerláncban

11

Mezőgazdaság-élelmiszeripar kapcsolatok

Szállító-nyilvántartó rendszerek.
Agrometeorológiai és agroökológiai
elemzésekre alapozott termelés az
ütemezett nyersanyagbiztosítás érdekében.

Élelmiszerkereskedelem

Hatékony vevői kapcsolatok (Efficient
Consumer Response), folyamatos
kapcsolattartás, stratégiai, taktikai és
operatív információs együttműködés

Értékesítés

Hatékony és rugalmas
reagálás a fogyasztói
igényekre, fogyasztó-
tájékoztatás,
kapcsolattartás

Mezőgazdasági termelés

Digitális Agrárstratégia szabta keretek

Élelmiszeripari termékelőállítás

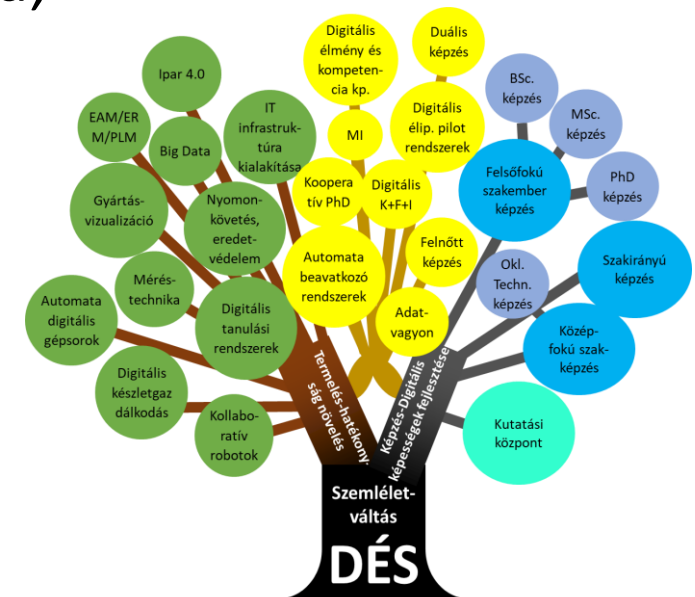
Komplex optimalizálás

Hatóság (NÉBIH)

Várható közvetlen eredmények (tervezet)

A DÉS-ben megfogalmazott cselekvések megvalósításával a **támogatási források függvényében** a kérdőíves felmérés szerint várhatóan az alábbi eredmények érhetőek el.

- élelmiszeripari üzemek **digitalizáltsági szintjében** várható javulás mértéke az iparágak átlagában 2025-re;
- élelmiszeripari üzemek **termelési hatékonyságának** javulása;
- **hulladék és veszteségek csökkentése**;
- **végzett** élelmiszerdigitalizációs **mérnök**: 50 fő 2028-ra;
- középfokú szakképesítéssel rendelkező és felnőttképzésben részt vett élelmiszeripari **digitalizációs szakember** (3.800 fő 2028-ra).

Köszönöm a figyelmet!
